

MOTSTÅNDS FESTIVALEN

Rapport från Motståndsfestivalen 2008

Nära 500 personer från 15 länder och 5 kontinenter deltog vid årets Motståndsfestival med Tema Civilisation på Workspace Teatermaskinen.

Ett 20-tal konserter med bland annat hip-hop, romsk och kurdisk musik, samisk poesi, norrländsk reggae, svensk folkmusik och Riddarhyttans stoltheter Firegrlls. Ett 10-tal poesiuppläsningar, 7 internationella teaterföreställningar, 8 svenska produktioner, seans och sejd samt föreläsningar, film och workshops från Sápmi till Venezuela. Samt den stora redovisningen av Projekt Riddarhyttan i Källfallsraven. Där något av det som skett i Riddarhyttan mellan den 23 augusti och 1 september tack vare gemensamma insatser av scenkonstnärer, organisationer, forskare, folkbildare, bidragsgivare, volontärer och deltagare.

Redan helgen innan festivalen anländer teatergrupper från Finland och Tyskland till Riddarhyttan för residensvistelser där de ska producera helt eller delvis nya föreställningar för Europa. Omgående möter de volontärer från Riddarhyttan, Västerås, Stockholm och Montevideo.

Medan festivalområdet växer fram och residensgästerna inleder sitt repetitionsarbete anländer deltagare till symposiet *Systems Of Survival*. De kommer från Grekland, Frankrike, Irland och Uruguay för att föra ett informellt samtal om framtidens kulturpolitik och överlevnadsvillkor för den fria scenkonstens utövare.

Onsdagen den 27/8 inleds Motståndsfestivalen med programmet Välkommen till Riddarhyttan. Band från eller med anknytning till Riddarhyttan intar Stora Scenen i slänten ner mot Skildammen. Riddarhyttans Hembygdsförening och Skinnskattebergs kommun välkomsttalar. Sedan öppnar Firegrlls, följda av Bertil Olsson, Astrid Bäckström, Lars Andersson, Markus Ozzy Band, Änglar krigare och banditer, Where Everything Falls Out, Freaky Fairytale Band innan Eliasson avslutar den första konsertkvällen runt midnatt. Det är kallt i luften och varmt i hjärtat.

Torsdagen har undertemat Fångenskap och genom hela dagen vindlar frågeställningar, komplikationer och debatter genom festivalprogrammet. Seminariet på temat *Hur kan man äga ett barn* samlar deltagare från olika offentliga institutioner, undersköterskor från länet deltar i samlingen av undersköterskorna, Johan Jönson läser sin senaste poesi, America Vera Zavala talar om Naomi Kleins Chockdoktrinen och samtalet i lilla tältet handlar om befrielse och hur vi ska handskas med framtiden.

Dessförinnan har festivaldeltagarna sett två världspremiärer som resultat av Workspace Teatermaskinens residensprogram; *The L.I.O.N. Project* som är ett samarbete mellan den tyska performancekonstnären Janine Eisenächer och skådespelaren Iggy Malmborg samt Electronic Music Theatres föreställning *SCUM*. EMT är fyra scenkonstnärer från Frankfurt och Amsterdam som genomför sitt första stora samarbete under residenset.

När natten faller stiger legenden Wille Thoors fram i Lilla Tältet tillsammans med Bengt Berg, Hans Rosén och Gunnar Svensson och ingen vill att det nånsin ska ta slut. Khalid Geires träffsäkra humor, Agnes Mercedes sprakspråk, Exploding Customers vilda jazz, Frida Selander Bands kraftfulla skörhet, tyska performancebaserade blackhole-factorys ljudbild hänger kvar i nattluften när stillheten åter lägger sig över skildammen.

Det är mötet mellan det stora och det lilla, det lokala och det internationella som är festivalens styrka. När fredagsmorgonen gryr sitter vi samlade vid en eldstad och äter frukost och diskuterar gårdagens program. Vi bestämmer oss för några förändringar till den kommande slutdebatten. Vi bryter på svenska, spanska, persiska och engelska. Vi arbetar tillsammans. Därför är Motståndsfestivalen en deltagarnas festival. Festivalen blir vad organisatörer, medverkande och deltagare gör tillsammans.

Fredag. När vi åker till festivalområdet kör vi förbi massor av barn på cyklar. Det är eleverna på Olympicaskolan i Riddarhyttan som kommer för att se Dockteaterfabrikens uppsättning *Det gömda barnet* som handlar om gömda flyktingbarn i Sverige. Fröknarna tar gruppfoton, barnen springer runt på festivalområdet och åår sedan in i Studion. Efter föreställningen möter vi

glada barn och entusiastiska lärare. Föreställningen har visat sig vara användbar i den fortsatta undervisningen. Allt känns mycket meningsfullt.

Fredagen är full av fantastiska program. Vi genomför den tredje världspremiären med Reality Research Centres omarbetning av Portrait of the New Worker. Det är särskilt roligt med Reality Research Centre som vi mötte genom Uusi Teatteri för fyra år sedan och vars uppsättning *Olet Tässä/Här är du* vi arrangerade 2005. Seminariet *Innanför och utanför i en gränslös värld* samlar människor från asylrörelsen, fackföreningsaktiva, papperslösa och tjänstemän. Under fredagen avlöser de internationella föreläsarna varandra: Topher Campbell, konstnärlig ledare för Red Room i England talar om deras arbete med uppsättningen *Unstated* om asylsökande i Storbritannien; Marilli Mastrantoni från Theatre Entropia sätter igång en intensiv debatt om folkmordet i Rwanda, Mike Smith från brittiska TUC och John Callow från Marx Memorial Library aktiverar frågor kring rättvisa.

Och på kvällen läser Erik Fylkeson sina dikter med intensiv närvaro, Susanna Carlstedts raka och hjärtliga ton tänds eldar i slänten innan Linton Kwesi Johnson gör en unik poesiläsning följt av Word Silahs underjordiska glöd. Glesbygd´n avslutar sin sommarturné med orden "Det här är vår bästa spelning: Man färdas genom skogen till mitt i ingenstans, där öppnar sig ett hål och man kliver igenom in i en annan värld ..."

Det är lördag, festivalens sista dag. Vi börjar tidigt. Skogsfolkens språk har föreställning klockan sex på morgonen, den sista programpunkten Haitham El-Shewhis dervischdans slutar ungefär klockan två natten efter. Vi har tjugo timmar där Sara Margrethe Oskal från Sápmi ger en föreställning med utgångspunkt i den samiska gycklartraditionen, där Gotlands Teater gör en rå och rak *Bergspredikan* med Judas i huvudrollen, där Tres al Patibulo från Uruguay gör en vacker poetisk föreställning *Kort brev för den som väntar*, där Calle & Franz gör självutlämnande performancepoesi, där Tourist Theatre från Finland humoristiskt ställer frågor om vem som har rätt att befinna sig på en plats och på vems vilkor följt av interventioner av clownduon Diana A La Pesu & Kerstin von Tjärneborg. Det är Ånde Somby, jurist från Sápmi, som talar om ursprungsfolkens förhållande till miljöfrågorna, ett annat perspektiv än den vanliga berättelsen. Det är poesi av Nils-Aslak Valkeapää framförd av Åsa Simma, Rafael Sida, Nils Personne och Mamadou Sene. Det är tjugo timmar där folkmusik med Magnus Stinnerbom och Roger Tallroth avlöses av Gipsy Brothers och kurdisk musik med Suzana Barmani. Det är tjugo timmar under en allt klarare och kallare augustihimmel där hela Vintergatan öppnar sig över festivalbesökarna. Efteråt är det någon som säger att han aldrig sett Vintergatan tidigare.

Och inne i Källfallsleven presenteras Projekt Riddarhyttan, gestaltningar av livet i Riddarhyttan då, nu och i framtiden. Vi har ett program där föreningar och företag presenterar sin verksamhet. Det är en utställning med foton och filmer från byns historia, en föreläsning av

Inger Orre från Mälardalens Högskola. Och det är Hans-Åke och Bertil som gestaltar sina föräldrars arbete vid just de här gruvorna. På just den här platsen. Och just hit kommer den tyska arkitekt vi jobbar med för att bygga Workspace Teatermaskinen, just hit kommer Mike Smith från London och Christine Champneuf från Toulouse. Just här uppstår möten mellan människor som kanske aldrig annars kommit till samma plats. Och aldrig nånsin fört ett samtal.

För Teatermaskinens del är vi glada och stolta över de seminarier som Teatermaskinen genomfört tillsammans med Eva Norström, Ingemar E L Göransson och andra. Vi är glada för de föreställningar vi gjort med Skogsfolkens språk för deltagare från många delar av världen. Och lördagens poesikoncert med Jonas Engman tillsammans med massor av fantastiska musiker var en av festivalens höjdpunkter.

Så när festivalen avslutas med ett internationellt nätverksmöte på söndagen och ett byggledningsmöte på måndagen så kan vi minnas en vecka när människor från femton länder och fem kontinenter besökte Riddarhyttan, fyllde vandrarhem, campingar och privatbostäder. Vi kan minnas en vecka av lågmälda och högljudda samtal om planetens framtid och överlevnad, om rättvisa och fred. Vi kan minnas arbete och gemenskap, konserter, föreställningar och residenser.

Det är inte det kvantifierbara som kan vara konstens och kulturens enda parametrar. Då riskerar matematiken att skymma fältet för de möten, tankeutrymmen och utmaningar som konst och kultur är bärare av. Vi är lyckliga och tacksamma för alla människor som kom resande från olika håll för att genomföra festivalen tillsammans med oss; volontärer, medlemmar, artister, föreläsare, teatergrupper.

Vi kan se att vår idé att skapa Workspace Teatermaskinen fungerar – en arbetsplats för internationell scenkonst och en mötesplats mellan det lokala och det internationella. Det finns ett utrymme vid sidan av allfarvägarna, ett centrum i en påbjuden periferi. Vi hälsar er välkomna hit under året fram till nästa festival 2009.

/Anders Olsson, producent Workspace Teatermaskinen
Emanuel Söderberg, festivalgeneral Motståndsfestivalen

Residenserna, Symposiet Systems Of Survival och Motståndsfestivalen har genomförts i samarbete med @worknätverket, Bergslagens folkhögskola, ABF Västra Västmanland tillsammans med Arbetaren, Brödet och fiskarna, JAK, Ordfront, RAT, Riddarhyttans Hembygds- och Intresseförening, Romska ungdomsförbundet, Rädde Barnen, Skinnskattebergs Teaterförening och Teater & Lysteknik samt med stöd av Ett kulturliv för alla, Stiftelsen framtidens kultur, Kulturkontakt Nord, Landstinget Västmanland, Riksteatern Västmanland, Skinnskattebergs kommun, Statens kulturråd och Västmanlandsmusiken.